

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
ДВНЗ «УжНУ», ректор
_____ проф. Володимир СМОЛАНКА
_____ 2025 р.

ПРОГРАМА

Фахового заліку з **УГОРСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ**
для вступників на навчання для здобуття ОС магістр
за спеціальністю В11.071 Філологія. Угро-фінські мови та літератури
(переклад включно), перша – угорська
(ОП «Угорська мова та література. Англійська мова. Переклад»)
(на основі НРК6 / НРК7)

РОЗРОБЛЕНО

Фаховою атестаційною комісією
за спеціальністю В11.071 Філологія.
Угро-фінські мови та літератури
(переклад включно), перша – угорська
Голова комісії
_____ доц.Христина ЗИКАНЬ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Загальні відомості. Програма складена відповідно до освітньо-професійної програми (ОПП) підготовки за спеціальністю В11.036 Філологія. Угро-фінські мови та літератури (переклад включно), перша – угорська галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки.

До конкурсного відбору на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціалізаціями спеціальності В11 Філологія та за міждисциплінарними освітніми програмами будуть допущені особи, що успішно склали **фаховий залік**, передбачений Правилами прийому.

Фаховий залік – форма випробування, яка передбачає визначення достатності фахової підготовки вступника для участі в конкурсному відборі на конкурсну пропозицію за спеціальністю В11.071 Філологія. Угро-фінські мови та літератури (переклад включно), перша – угорська для здобуття ступеня магістра на основі НРК6, НРК7 у випадках, передбачених Порядком прийому до ЗВО, за результатами якого виставляється одна позитивна оцінка «зараховано» або ухвалюється рішення про негативну оцінку «не зараховано».

Фаховий залік проводиться у формі співбесіди.

II. ПЕРЕЛІК ФАХОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, ІЗ ЯКИХ ПРОВОДИТЬСЯ ФАХОВИЙ ЗАЛІК

1. Сучасна угорська мова

(Загальні відомості з угорської мови. Фонетика. Лексикологія. Частини мови. Синтаксис (Синтагми, Просте речення, Складні речення). Словотвір. Стилїстика.)

2. Історія угорської літератури

(Загальні питання з теорії літератури. Угорська усна народна творчість. Період ренесансу. Епоха реформації. Бароко. Період Просвітництва. Література періоду реформ і революції. Література другої половини ХІХ столїття. Література ХХ столїття.)

III. ТЕМИ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ТА ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

СУЧАСНА УГОРСЬКА МОВА

Általános ismeretek a nyelvről, a magyar nyelvről

1. A nyelv mint a gondolatokat kifejező jelek legfontosabb rendszere. Nyelv és gondolkodás. Nyelv és beszéd.

2. A nyelv mint társadalmi jelenség. A nyelv összetevői.

1. A jel és a jeltípusok. A nyelvi jelek. A nem nyelvi jelek. A metanyelv. A nyelv mint jelrendszer.

2. A nyelv a közlésfolyamatban. A közlésfolyamat (kommunikáció) tényezői. A kommunikáció funkciói.

3. Az anyanyelv. Az anyanyelv szerepe az ember életében, a társadalomban és a kommunikációban.

4. A nyelvek sokfélesége. A magyar nyelv helye a világ nyelvei között, a világ nyelveinek sorában. Az indoeurópai és az uráli, ill. finnugor nyelvcsalád. A finnugor nyelvrokonság elméletének hirdetői. Az őshaza helye. Nyelvrokonaink.

Hangtan

5. A hangtan tárgya és felosztása. A fonetika és a fonológia. Fonológiai alapfogalmak.

6. A fonéma és a beszédhang. A beszédhang mint akusztikai jelenség.
A beszédhangok észlelése.

7. A hang és a betű. Nyelv és írás. Az írás története. A fonetikai átírás.

8. A beszédhangok képzése. A beszélőszervek szervek működése. A beszédhangok képzése.

9. A beszédhangok csoportosítása. A magyar nyelv hang- és betűállománya.

10. A beszédhangok osztályozása.

11. A magyar magánhangzók rendszere.

12. A magyar mássalhangzók rendszere. A beszédhangok nyelvi szerepe.

13. A magyar ábécé. A magyar helyesírás. Helyesírásunk alapelvei.

14. A magánhangzók asszociatív rendszere. A magánhangzótörvények: a hiátustörvény, a hangrend és az illeszkedés.

15. A mássalhangzók asszociatív rendszere. A mássalhangzótörvények: a hasonulás, az összeolvadás, az igazodás, a megrövidülés és a kiesés.

16. A szótag. A szótagmeghatározó tényezők. A szótagtípusok. Az elválasztás helyesírási tudnivalói.

17. A szupraszegmentális tényezők. A hangsúly és a hanglejtés. A szóhangsúly és a mondathangsúly. Az értelmi, az érzelmi és a ritmikai hangsúlyozás. A hanglejtés és a hanglejtés tényezői. A hangsúlyszakaszok dallama.

18. A beszédszünet és a beszédtempó.

19. Az artikulációs bázis, a kiejtési norma.

20. A beszédhibák és a kiejtési hibák. A lokális és a temporális beszédhibák.

21. A hangok esztétikai hatása, az eufónia és a kakofónia. A hanghatás nonverbális és metakommunikációs eszközei.

Szókészlettan

22. A lexikológia és a lexikográfia.

23. A szókészlet leíró és történeti vizsgálata. 26. Szótártípusok.

27. A szókészlet és a szókincs. Az alapszókészlet és a kiegészítő szókészlet. Az egyén szókincse.

28. A szavak mezőösszefüggései.

29. A lexémák és a frazémák.

30. A frazéma fogalma és fajtái.

31. A szókészlet eredet szerinti tagolódása: az ősi, alapnyelvi szavak; a belső keletkezésű szavak; a jövevényszók; az idegen és a nemzetközi szavak; a tükörszók.

32. A nemzeti nyelv változatai: normatív, területi, társadalmi és életkori nyelvváltozatok.

33. A szókészlet változása: elavult szavak és újkeletű szavak.

Jelentéstan

34. A jelentéstan mint a nyelvtudomány egyik ága. Augustinus Aurelius, Ferdinand de Saussure és Charles Peirce jelemélete.
35. A nyelvi jel jelentése. A jelentés mint használati szabály, mint érték. Motivált és motiválatlan jelentésű szavak.
36. Jelentéstípusok és jelentésfajták. A toldalékok jelentésfajtái: szintaktikai és lexikológiai jelentésű toldalékok.
37. Az egy- és többjelentésűség. A metaforikus és a metonimikus jelentésfejlődés.
38. Az azonos alakú szavak. A homonímia fajtái.
39. A rokon értelmű szavak. A szinonimák csoportosítása.
40. A jelentésmező. A világ nyelvi képe a jelentésmezők tükrében.
41. Az ellentétes jelentésű szavak. Az antonimák fajtái.
42. A jelentésváltozás fogalma, fajtái.

Szófajtan

43. A szófaj mint grammatikai kategória. A szófaji osztályozás szempontjai a hagyományos és az újabb nyelvtani irodalomban.
44. Temesi Mihály, Bokor József és Keszler Borbála szófajtan rendszerezése.
45. A nem tiszta szófajúság; a kettős vagy többes szófajúság; a szófajváltás.
46. Az ige; az igenemek és az igefajok; morfológiai tulajdonsága, mondattani szerepe; az ige helyes használata.
47. A névszók és az alapszófajok fogalma.
48. A főnév fogalma, fajtái, morfológiai tulajdonsága, mondattani szerepe, helyes használata.
49. A melléknév fogalma, fajtái (Temesi Mihály, Bokor József és Lengyel Klára szerint), morfológiai tulajdonsága, mondattani szerepe, helyes használata.
50. A számnév fogalma, fajtái, morfológiai tulajdonsága, mondattani szerepe, helyes használata.
51. A névmás fogalma, fajtái (Temesi Mihály és Kugler Nóra – Laczkó Krisztina szerint), morfológiai tulajdonsága, mondattani szerepe, helyes használata.
52. A határozószó fogalma, helye a szófaji rendszerben, fajtái, morfológiai tulajdonsága, mondattani szerepe, helyes használata.
53. Az igenevek fogalma, helye a szófaji rendszerben, fajtái, morfológiai tulajdonsága, mondattani szerepe, helyes használata.
54. A viszonyzófogalom fogalma, fajtái (Imre Samu, Bokor József és Keszler Borbála szerint), morfológiai tulajdonsága, mondattani szerepe, használata. A névelő. A névutó és a névutó-melléknév. A kötőszó. A segédige és származékai. Az igekötő. A módosítószó.
55. Az indulatszó fogalma, helye a szófaji rendszerben, jelentésárnyalatai.
56. A mondatszók fogalma.

Szóalaktan.

57. A szóalaktan (morfológia) mivolta, tárgya, helye a grammatikában.
58. A szóelem (morféma) fogalma, jellemzése; szerepük a szóalak felépítésében, a szó szerkezetek alkotásában. A morfémák osztályozása.
59. A morféma mint a nyelvi rendszer alapegysége, a legkisebb nyelvi jel. A

tőmorféma és a toldalékmorféma (affixum) .Szabad és kötött morfémák

60. A toldalékok fajtái a szótőhöz viszonyított helyzetük szerint:

szuffixum, prefixum, infixum.

61. A magyar toldalékok fajtái funkciójuk szerint: képző, jel, rag. Az alternáció / alakváltozatok, a testes (materiális) és testetlen (zéró) morfémák.

62. A szóelemek egymáshoz kapcsolódása. A tövéghangzós elmélet, az előhangzós elmélet, a kötőhangzós elmélet.

63. A szótő / nyelvtani tő fogalma, fajtái, típusai. Abszolút és relatív tő.

64. Az igetövek tőtípusrendszere.

65. A névszótövek tőtípusrendszere.

66. A jelezés és a ragozás. Az ige jelei, az igemódok és igeidők. A magyar igeragozási rendszer. A teljes és a hiányos ragozási rendszer. Az ikes igék és az ikes igeragozás. Alanyi (határozatlan tárgyú) és tárgyias (határozott tárgyú) igeragozás. A rendhagzó, a hiányos és a régies ragozású igék.

67. A névszók jelei. Az általános többesjel, a birtoktöbbesítő jel, a birtokjel, a birtokos személyjel, a fokjel, a kiemelő jel.

68. A névszók ragjai. A melléknév és a számnév ragjai.

69. A főnév esetragjai és esetei.

70. A melléknév és a számnév ragjai.

71. A névmások ragozásának kérdése.

72. A főnévi igenév személyragozása.

73. Az igei-igenévi személyragozás.

74. A szóalkotás: a szóösszetétel, a szóképzés, a ritkább szóalkotási módok. Az összetett szavak osztályozása. Szerves és szervetlen összetételek.

Mondattan

75. A mondat fogalma, mondatmeghatározási kísérletek.

76. A mondatok osztályozása: tartalma (a beszélő szándéka) szerint, logikai minősége szerint, szerkezete szerint. A grammatikai forma és a funkció ellentmondása. Állítást, tagadást és tiltást kifejező mondatok. A mondat grammatikai kifejezőeszközei.

77. Az egyszerű mondat. A tagolt (teljes, hiányos) és a tagolatlan (szerkesztett, szerkesztetlen) mondat.

78. A szószerkezetek (szintagmák). A szintagmák fajtái: alárendelő, mellérendelő és hozzárendelő szószerkezet. Az alárendelő szószerkezetfajták az alaptag szófaja és a bővítmény szerepe szerint. A jelöltség kérdése az alárendelő szintagmákban. Alanyos, tárgyias, határozós, jelzős szószerkezetek. A szószerkezet alaptagja és meghatározó tagja. A mellérendelő szószerkezetviszonyok: kapcsolatos, ellentétes, választó, következtető, magyarázó. A tisztán és nem tisztán mellérendelő szintagmák.

79. A szószerkezetcsoportok: a szintagmalánc, a szintagmabokor, a szintagmasor. A szintagmák szinteződése és tömbösödése.

80. Az egyszerű mondat részei és szerkezetei. A mondat fő részei: az alany és az állítmány. Az alany fogalma, fajtái. Az alany elmaradásának esetei. Az alany szófaja.

81. Az állítmány fogalma, fajtái. Az állítmány szófaja. Az alany és az állítmány egyeztetése.

82. A mondat bővítő részei: a tárgy, a határozó, a jelző. A tárgy fogalma, fajtái: iránytárgy, eredménytárgy; kettős tárgy, alárendelt tárgy, határozott és határozatlan tárgy; jelölt és jelületlen tárgy, határozói értékű tárgy. A tárgy szófaja. A határozó fogalma, fajtái. A határozók rendszere: helyféle, időféle, állapotféle határozók, módféle határozók, részeshatározó és állandó határozók. A határozók háromirányúsága. A határozók szófaja. A jelző fogalma, fajtái. Minőségjelző, mennyiségjelző, birtokos jelző és értelmező jelző.

83. Az összetett mondat. A főmondat és a mellékmondat. Kötőszók és utalószók az összetett mondatban.

84. Az alárendelő összetett mondat. Az alárendelő összetett mondatok fajtái. Mondatrészkifejtő alárendelő összetett mondatok: állítmányi, alanyi, tárgyi, határozói, jelzői. Sajátos jelentéstartalmú alárendelő összetett mondatok: feltételes, hasonlító, megengedő, következményes értelmű mondatok.

85. A mellérendelő összetett mondat. Tisztán és nem tisztán mellérendelő összetett mondat. Kapcsolatos, ellentétes, választó, magyarázó és következtető mellérendelés.

86. Az idézet. A függő és az egyenes idézet. A függő kérdés. Az idézet helyesírása.

87. A többszörösen összetett mondat. Csupa mellérendelő mondatból, alárendelő tagmondatból, vegyesen alá- és mellérendelő tagmondatokból álló többszörösen összetett mondatok főbb típusai. A beékelődéses mondatok. A két kötőszó problémája a többszörösen összetett mondatokban.

88. A szórend. A hangsúly és a szórend összefüggése. A kötött és a szabad szórend. A szófajok szórendi kötöttsége.

89. A szószerkezetek kötött szórendje. A nyomatékos és a nyomaték nélküli mondat szórendje. Egyenes, fordított és megszakított szórend.

90. Az írásjelek. A pont, a kérdőjel, a felkiáltójel, a kérdő- és felkiáltójel, a vessző, a kettőspont, a pontosvessző, a gondolatjel, a zárójel, az idézőjel, a kötőjel és a nagyköötőjel használata.

ІСТОРИЯ УГОРСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Irodalomelméleti alapismeretek

Az irodalom mint a művészetek egyik ága. Az irodalom építőanyaga – a nyelv. Az irodalom írásos és szóbeli formája. Az irodalom fő sajátosságai: a művésziesség és a képszerűség.

Az irodalomtudomány főbb ágai: az irodalomtörténet, az irodalomelmélet, az irodalomkritika.

Az irodalmi ábrázolás tárgya és rendeltetése. Az irodalom tartalma és formája.

A tipikus problémája az irodalomban. A jellem és a típus fogalma. A népiesség.

A téma és az eszme. Az irodalmi mű cselekménye és szerkezete.

Az irodalmi műnemek és műfajok. Epika, líra, dráma. Az epikai műfajok: eposz, regény, verses regény, novella, elbeszélések... A lírai műfajok: óda, elégia, himnusz, rapszódia, epigramma... A táj-, a szerelmi-, a gondolati líra. Drámai műfajok: tragédia és komédia.

Az epikai és a drámai művek cselekménye, szerkezete. A jellemek rendszere. A jellemábrázolás eszközei, sajátosságai. A típus és a tipikus fogalma. Epikai, lírai és drámai művek elemzése.

Verstani alapfogalmak: a ritmus. Az időmértékes és a hangsúlyos verselés. A

strófa fogalma. A ritmikai eszközök: rím, asszonánc, refrén. A gondolatrítmus. Az alliteráció. A sormetszetek. A szabadvers. A verslábak.

A szóképek: metafora, megszemélyesítés, allegória, szimbólum, szinesztézia; metonímia, szinekdoché.

A szóképekhez kapcsolódó stíluseszközök: hasonlat, jelző, körülírás, halmozás, fokozás, részletezés, ismétlés...

A művészeti korstílusok: reneszánsz, barokk, klasszicizmus, szentimentalizmus, romantika, realizmus. Naturalizmus, szimbolizmus, impresszionizmus, expresszionizmus, szürrealizmus.

Magyar ősköltészet

A munkadal.

A mondák: Botond, Lél, Csodaszarvas, Álmos, Fehér ló...

A latin nyelvű irodalom: Szent István Intelmei Imre herceghez.

A legendák: a Gellért legenda, Szent András és Benedek legendája; Szent István, Szent Imre, Szent László legendája.

A geszták és a krónikák: Anonymus gesztája, Kézai Simon krónikája, Kálti Márk Képes Krónikája.

Temesvári Pelbárt: Pomerium sermonum (Szentbeszéd gyümölcsöskertje). A magyar nyelvű irodalom: a Tihanyi Alapítólevél, a Halotti Beszéd és Könyörgés, az Ómagyar Mária-siralom.

A legendairodalom: a Margit-legenda, a Szent Ferenc legenda. A Karthausi Névtelen.

Világi énekek: a Szabács viadala. Szabatkay Péter: Ének Beriszló Péter veszedelméről, Apáti Ferenc: Feddőének.

A reneszánsz

Janus Pannonius: Gryllushoz, Galeotto Marziohoz, Búcsú Váradtól, Pannónia dicsérete, Egy dunántúli mandulafáról, A roskadozó gyümölcsfa, Midőn a táborban megbetegedett, Siratóének anyjának, Barbarának halálára, Saját lelkéhez, Az árvíz. A 16–17. század emlékirat- és történetírói: Brodaries István, Oláh Miklós, Istvánffy Miklós,

b) A magyar reformáció irodalma.

A magyar nyelvű irodalom kibontakozása. A három Erasmus-tanítvány: Komjáti Benedek, Pesthi Gábor, Sylvester János bibliafordításai, munkássága.

A reformáció

Dévai Bíró Mátyás, Melius Juhász Péter, Dávid Ferenc, Batizi András, Szkhárosi Horváth András, Kecskeméti Vég Mihály, Magyar István munkássága.

A debreceni disputa, Melius Juhász Péter és Dávid Ferenc vitája. Sztárai Mihály: Papok házassága, Az igaz papságnak tüköre.

Komédia Balassi Menyhért árultatásáról. A Vizsolyi Biblia.

Heltai Gáspár: Száz fabula A részegségnek és tobzódásnak veszedelmes voltáról, Magyar Krónika

Bornemisza Péter: Siralmas énnéköm..., Ördögi kísértetek

Tinódi Lantos Sebestyén: Buda veszéséről, Eger vár diadaljáról való ének Ilosvai

Selymes Péter: A híres-neves Tholdy Miklósnak jeles cselekedeteiről Gergei

Albert: Árgirus királyfi

Balassi Bálint: A végek dicsérete (Egy katonaének), Szentháromsághoz, Darvaknak szól, Hogy Júliára talál, így köszöne neki, Búcsúja hazájától, Borivóknak való, Adj már csendességet, Bocsásd meg Úristen

Rimay János, Szenczi Molnár Albert, Szepsi Csombor Márton munkássága

A barokk

Pázmány Péter és kortársai, Káldy György, Alvinczi Péter, Medgyesi Pál, Nyéki Vörös Mátyás

Pázmány Péter: Isteni igazságra vezérlő kalauz, Prédikációi, Öt szép levél,

Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem, Vitéz hadnagy, Mátyás király életéről való elmélkedések, Az török áfium ellen való orvosság

Petrőczy Kata Szidónia

Gyöngyösi István: Az Márssal társalkodó Murányi Vénusz, Thököly Imre és Zrínyi Ilona házassága, Csalár Cupido

Amadé László: A szép fényes katonának Faludi Ferenc: Téli éjszakák, Pipadal, Tavasz

Emlékiratok (Bethlen Miklós. II. Rákóczi Ferenc, Bethlen Kata) Mikes Kelemen: Törökországi levelek

A kuruc költészet. Csinom Palkó, Rákóczi-nóta, Őszi harmat után, Buga Jakab éneke

Apáczai Csere János: Magyar enciklopédia, Magyar logikácska, A bölcsesség tanulásáról, Az iskolák felettébb szükséges voltáról

A felvilágosodás kora

Ráday Gedeon, Orczy Lőrinc, Barcsay Ábrahám munkássága

Bessenyei György: Ágis tragédiája, Hunyadi Lászlóról, Budáról, Attiláról, A filozófus, Magyarság, A magyar néző, A holmi, Egy magyar társaság iránt való jámbor szándék, Tariménes utazásai

Kármán József: Fanni hagyományai

Kazinczy Ferenc: Tövisék és virágok, Poétai episztola Vitkovics Mihályhoz, Ortológus és neológus nálunk és más nemzeteknél, Fogságom naplója

Gvadányi József: Egy falusi nótárius budai utazása Dugonics András: Etelka

Fazekas Mihály: Ludas Matyi, Nyári esti dal

Baróti Szabó Dávid, Rájnis József, Révai Miklós lírája A szentimentalizmus költői: Ányos Pál, Dayka Gábor Szentjóni Szabó László és Verseghy Ferenc munkássága

Batsányi János: A franciaországi változásokra, A látó, Kufsteini elégiák, Rab és madár

Kisfaludy Sándor: Himfy szerelmei, A kesergő szerelem, A boldog szerelem, Csobánc, Somló

Csokonai Vitéz Mihály: Békaegérfarc, Az estve, Konstancinápoly, A tartózkodó kérelem, A boldogság, Tempefői, Az özvegy Karnyóné, Cultura, Az ember, a poézis első tárgya, A Magánossághoz, A tihanyi ekhóhoz, Zsugori uram, A reményhez, Jövendölés az első iskoláról a Somogyban, Dorottya

Berzsenyi Dániel: Felsőbüki Nagy Pálhoz, Osztályrészem, Horác, A magyarokhoz I–II., Búcsúzás Kemenesaljától, A közelítő tél, Fohászkodás, A Pesti Magyar

Társasághoz, Dukai Takács Judithoz, Kritikai levelek

A reformkor, a forradalom és szabadságharc irodalma

Kölcsey Ferenc: Elfojtódás, Huszt, Himnusz, Vanitatum vanitas, Zrínyi dala, Zrínyi második éneke, Huszt, Emléklapra, Parainesis; Nemzeti hagyományok

Kisfaludy Károly: Tatárok Magyarországon, Iréne, Stibor vajda, Csalódások A kérők, Pártütők; Mohács, Szülőföldem szép határa

Széchenyi István: Hitel, Világ, Stádium

Vörösmarty Mihály: Cserhalom, Búvár Kund, Délsziget, A két szomszédvár, Tündérvölgy; Zalán futása, Csongor és Tünde, Szép Ilonka, Keserű pohár, Szózat, Honszeretet, Gondolatok a könyvtárban, A Gutenberg albumba, Országháza, A merengőhöz, Czillei és a Hunyadiak, Dramaturgiai töredékek, Emlékkönyvbe, Előszó, A vén cigány, Az emberek

Jósika Miklós: Abafi, A csehek Magyarországon, Akarat és hajlam

Fáy András: Fáy András eredeti meséi és aforizmái, Különös testamentum, A Bélteky-ház

Eötvös József: A karthausi, A falu jegyzője, Magyarország 1514-ben, A XIX. század uralkodó eszméinek hatása az álladalomra, Én is szeretném, Végrendelet, Mohács, Éljen az egyenlőség!

Kemény Zsigmond: Özvegy és leánya, A rajongók, Zord idő Czuczor Gergely: Riadó, Korteszédés, Mohács, Falusi kislány Pesten Garay János: Kont, Az obsitos Szigligeti Ede: A szökött katona, Liliomfi, Fenn az ernyő, nincsen kas

Petőfi Sándor: Egy estém otthon, A puszta, télen, Az Alföld, A Tisza, Kiskunság, A négyökrös szekér, Szeptember végén, Minek nevezzelek?, Beszél a fákkal a bús őszi szél, Nemzeti dal, Egy gondolat bánt engemet, A nép, A nép nevében, Föltámadott a tenger, A szabadsághoz, Európa csendes, újra csendes, A költészet, Rongyos vitézek, A természet vadvirága, A XIX. század költői, János vitéz, A helység kalapácsa, Az apostol; Petőfi és Arany levelezése; Tigris és hiéna, A hóhér kötele; Úti levelek.

Arany János: Az elveszett alkotmány, Toldi, Nemzetőr-dal, Letésem a lantot, A nagyidai cigányok, Családi kör, A walesi bárdok, V. László, Ágnes asszony, Szondi két apródja, Tengerihántás, Hídavatás, Vörös Rébék, Tetemrehívás, A rab golya, Koldus-ének, Mátyás anyja, A tölgyek alatt, Epilógus, Vásárban, Tamburás öreg úr, Mindvégig, A régi panasz; Buda halála, Bolond Istók; Levelei Petőfi Sándorhoz.

Tompa Mihály: A golyához, A madár fiaihoz, Terebélyes nagy fa

A XIX.század második felének irodalma

Jókai Mór: Csataképek, Egy bujdosó naplója, Egy magyar nábob, Kárpáthy Zoltán, A kőszívű ember fiai, Fekete gyémántok, Az új földesúr, Az arany ember

Gyulai Pál: Egy régi udvarház utolsó gazdája, Hadnagy uram, Horatius olvasásakor

Madách Imre: Az ember tragédiája, Mózes, A civilizátor Arany László: Délibábok hőse

Tolnai Lajos: Az urak, Sötét világ

Vajda János: A virrasztók, Luzitán dal, A vaáli erdőben, Nádas tavon, Az üstökös, Gina emléke, Hús év múlva, Harminc év után

Reviczky Gyula: Apai örökség, Magamról, Magdolna Komjáthy Jenő: Álmodva, Diadalének, A homályból

Kiss József: Nagy fekete erdő, Legendák a nagyapámról, Az ár ellen Mikszáth Kálmán: A jópalcok, Tót atyafiak, Két választás Magyarországon,

Beszterce ostroma, Új Zrinyiász, Gavallérok, Különös házasság, A Noszty fiú esete Tóth Marival, A fekete város

Tömörkény István: Ebédelők, A szögénypiac

Gárdonyi Géza: Az én falum, A láthatatlan ember, Isten rabjai, Egri csillagok

Thury Zoltán: Katonák

Bródy Sándor: A dada, A tanítónő Herczeg Ferenc: A Gyurkovics lányok

Csiky Gergely: Proletárok, Cifra nyomorúság

A XX.század irodalma

A Nyugat írói és költői.

Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én, A Hortobágy poétája, Az ős Kaján, Nekünk Mohács kell, A magyar Messiások, Hunn, új legenda, Kétféle velszi bárdok, Az Értől az Óceánig, Hazamegyek a falumba, A fajtám sorsa, Az eltévedt lovas, Üzenet egykori iskolámba, A föl-földobott kő, Harc a Nagyúrral, A Duna vallomása, Két kuruc beszélget, Kurucok így beszélnek, Ember az embertelenségben, Ifjú szívekben élek, Intés az őrzőkhöz, A magyar ugaron, A téli Magyarország, Az öreg Kúnné, A grófi szerűn, A Tűz márciusa, A perc-emberkék után, Rohanunk a forradalomba, Dózsa György unokája, Emlékezés egy nyáréjszakára, Párizsban járt az Ősz, Üdvözlét a győzőnek, Kocsi-út az éjszakában, Menekülés az Úrhoz, Az Illés szekeren, A Sion-hegy alatt, Lédával a bálban, Léda a kertben, Elbocsátó szép üzenet, Őrizem a szemed; Babits Mihály könyve

Babits Mihály: Golgotai csárda, In Horatium, Esti kérdés, Messze... messze..., Ady Endrének, Fortissimo, Játszottam a kezével, Ősz és tavasz között, Cigány a siralomházban, Jónás könyve, A lírikus epilógja, Húsvét előtt; A gólyakalifa, Timár Virgil fia, Elza pilóta, vagy a tökéletes társadalom

Kosztolányi Dezső: Üllői úti fák, A szegény kisgyermek panaszai, Boldog, szomorú dal, Hajnali részegség, Halotti beszéd, Szeptemberi áhitat, A bús férfi panaszai; Nero, a véres költő, Pacsirta, Édes Anna, Esti Kornél

Juhász Gyula: Solveiget hallgatom, Betlehem, Tápai lagzi, Dózsa feje, Himnusz az emberhez, Tiszai csönd, Magyar nyár, 1918, A munka, Testamentum, Anna örök, Milyen volt szökesége...

Tóth Árpád: Meddő órán, Hajnali szerenád, Körúti hajnal, Esti sugárkoszorú, Invokáció Csokonai Vitéz Mihályhoz, Elégia egy rekettyebokorhoz, Áprilisi capriccio, Lélektől lélekig, Új tavaszig, vagy a halálig

Füst Milán: Advent, Feleségem története

Móricz Zsigmond: Hét krajcár, Tragédia, Az Isten háta mögött, Sárarany, Erdély, Barbárok, Fáklya, Kivilágos kivirradtig, Úri muri, Rokonok, Boldog ember, Rózsa Sándor, Légy jó mindhalálig, Árvácska

Kaffka Margit: Színek és évek, Hangyaboly

Krúdy Gyula: Szindbád ifjúsága, Szindbád utazásai, A vörös postakocsi, Utolsó szivar az arabs szürkénél

Karinthy Frigyes: Így írtok ti, Tanár úr kérem, Capillária, Utazás a koponyám körül

Móra Ferenc: Kincskereső kisködmön, Szeptemberi emlék, Földhözragadt János története, Kellemes és hasznos tudományok, Aranykoporsó
Tersánszky Józsi Jenő: Viszontlátásra, drága!, Kakuk Marci, Legenda a nyálpaprikásról, Ruzska Gyuriék karácsonya
Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk
Kassák Lajos: Mesteremberek, A ló meghal, a madarak kirepülnek Szabó Dezső: Az elsodort falu
József Attila: Medáliák, Klárisok, Tiszta szívvel, Szegényember balladája, Petőfi tüze, Nem én kiáltok, A város peremén, Külvárosi éj, Holt vidék, Tél, Elégia, A Dunánál, Levegőt!, Mondd, mit érlel, Hazám, Thomas Mann üdvözlése, Ars poetica, Ne légy szeles, Eszmélet, Elégia, Téli éjszaka, Óda, Flórának, Anyám, Kései sirató, Mama
Szabó Lőrinc: Tücsökzene, Dzsuang Hszi álma, A huszonhatodik év
Weöres Sándor: XX. századi freskó, Fughetta, Rongyszőnyeg, Magyar etüdök, Bóbita
Radnóti Miklós: Pogány köszöntő, Tétova óda, A la recherche, Himnusz a békéről, Nem tudhatom..., Sem emlék, sem varázslat, Negyedik ecloga, Hetedik ecloga, Razglednicák, Levél a hitveshez, Erőltetett menet, Töredék
Nagy Lajos: Kiskunhalom, A lázadó ember
Déry Tibor: Befejezetlen mondat, Felelet, Képzelt riport... Kodolányi János: A vas fiai, Boldog Margit, Julianus barát Tamási Áron: Ábel
Illyés Gyula: Három öreg, Haza a magasban, Nem menekülhetsz, Nem volt elég, A Költő felel, Bartók, A reformáció genfi emlékműve előtt, Egy mondat a zsarnokságról, Puszták népe, Petőfi, Fáklyaláng, Ozorai példa, A kegyenc, Dózsa György
Németh László: Gyász, Iszony, Égető Eszter, Villámfénynél, II. József, Galilei
Ottlik Géza: Iskola a határon
Pilinszky János: Trapéz és korlát, Halak a hálóban, Apokrif, Mire megjössz, Hornbach, 1944
Nagy László: Mennyegző, Bartók, Ki viszi át a szerelmet, Himnusz minden időben, Tűz
Juhász Ferenc: A tékozló ország, A szarvassá változott fiú, Ady Endre utolsó fényképe
Sarkadi Imre: A gyáva, oszlopos Simeon, Elveszett paradicsom Cseres Tibor: Hideg napok
Csoóri Sándor: Idegszálaival a szél, Második születésem, Hó eméke
Örkény István: Tóték, Macskajáték, Lágerek népe, Ballada a költészet hatalmáról
Esterházy Péter: Pápai vizeken ne kalózkodj, Termelési-regény. Kissregény, Fuharosok

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ, ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

Оцінка	Бал	Критерії оцінювання
Зараховано	Відмінно	Оцінюється відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Вступник демонструє при цьому глибоке оволодіння теоретичним матеріалом з угорської мови та історії угорської літератури, володіє навичками теоретико-літературного та історико-літературознавчого мислення, вміє самостійно та аргументовано викладати матеріал, впевнено оперує мовознавчою та літературознавчою термінологією.
	Добре	Оцінюється відповідь, коли вступник достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкриває зміст теоретичних та практичних завдань, використовуючи при цьому мовознавчу та літературознавчу термінологію. У відповіді допускаються деякі незначні помилки: недостатня аргументованість при викладенні мовних та літературознавчих фактів.
	Задовільно	Оцінюються відповіді, в яких відтворюються основні положення теоретичного матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; вступник у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання матеріалу та навчальної літератури, намагається аналізувати мовні факти та художні твори.
Не зараховано	Незадовільно	Оцінюється відповідь на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Вступник виявив неспроможність висвітлити питання або ж питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, не вміє самостійно аналізувати художній твір, визначати його основну ідею, сюжет та композицію тощо.

V. РЕКОМЕНДОВАНА ЛИТЕРАТУРА

1. A magyar nyelv könyve. Szerk.: A. Jászó Anna. - Bp.: Trezor Kiadó, 1991.
2. A mai magyar nyelv rendszere I-II. Szerk.: Tompa József. - Bp.: Akadémiai Kiadó, 1961.
3. A mai magyar nyelv. Szerk.: Rácz Endre. - Bp.: Tkk.,1968.
4. Fejezetek a magyar leíró nyelvtan köréből. Szerk.: Rácz Endre. - Bp.: Tkk.,1989.
5. Lizanec-Horváth-Tokar. Bevezetés a nyelvtudományba. - Kijev: Vicscsa Skola, 1986.
6. Magyar grammatika. Szerk.: Keszler Borbála. - Bp.: Nemzeti Tankönyvkiadó, 2000.
7. Magyar leíró nyelvtani segédkönyv. Szerk.: Faluvégi Katalin- Keszler Borbála-Laczkó Krisztina. -Bp.: Tkk.,1995.
8. Magyar nyelvi gyakorlókönyv. Szerk.: Hangay Zoltán. - Bp.: Trezor Kiadó, 1993.
9. Tanulmányok a magyar nyelvről. Szerk.: H. Varga Gyula. - Eger: Az EKTF Tudományos Közleményei, 1998.
10. Újabb fejezetek a magyar leíró nyelvtanköréből. Szerk.: Keszler Borbála. - Bp.: Tankönyvkiadó, 1992.
11. Adamikné Jászó Anna–Hangay Zoltán. Nyelvi elemzések kézikönyve.– Szeged: Mozaik Oktatási Stúdió, 1995.
12. Bánréti Zoltán. A megengedő kötőszók szintaxisáról és szemantikájáról // NytudÉrt. 117.sz.
13. Deme László. A mondatok egymáshoz kapcsolása a beszédben // Nyr. 89/2. (1.96.5.). – 292-302.
14. Elekfi László. Tagmondatok szubjektív igazságértéke kételemű tételkapcsolatokban // Linguistica, series A, Studia et dissertationes, 20. – Szeged: 1997.
15. Haader Lea. A mondatátszövődés a nyelvhasználat szemszögéből // Nyr. 122/3. (1998). – 318-324.
16. Rácz Endre. A magyar nyelv következményes mondatai // NytudÉrt. 39. sz.
17. Rácz Endre. Modális mellékmondatok // Újabb fejezetek a magyar leíró nyelvtan köréből. Szerk.: Keszler Borbála. – Bp.: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994. – 219-225.
18. KLANICZAY Tibor – SZAUDER József – SZABOLCSI Miklós, *Kis magyar irodalomtörténet*, Budapest, Gondolat, 1961, 5-89.
19. KLANICZAY Tibor (szerk.), *A magyar irodalom története 1600-ig*, Bp., Akadémiai, 1964.
20. BÁN Imre (szerk.), *A barokk*, Bp., Gondolat, 1963.
21. KLANICZAY Tibor (szerk.), *A magyar irodalom története 1600-tól 1772-ig*, Bp., Akadémiai, 1964. (Spenót 2.) 126-149, 159-220, 229-260, 294-305, 341-396, 407-446, 458-499, 514-550, 559-590, 609-617.
22. HORVÁTH János, *A magyar irodalmi műveltség kezdetei*, Bp., Magyar Szemle Társaság, 1931, reprint, pl.: 1988.
23. KOVALOVSKY Tibor (szerk.), *A régi magyar vers*, Bp., Akadémiai, 1979.
24. TARNAI Andor, „A magyar nyelvet írni kezdik”: Irodalmi gondolkodás a középkori Magyarországon, Bp., Akadémiai, 1984 (Irodalomtudomány és Kritika).
25. BITSKEY István, *Humanista erudíció és barokk világkép: Pázmány Péter prédikációi*, Bp., Akadémiai, 1979 (Humanizmus és Reformáció, 8), 22-29.

26. Lech SZCZUCKI, Két XVI. századi eretnek gondolkodó (Jacobus Palaeologus és Christian Francken), Bp., Akadémiai, 1980 (Humanizmus és Reformáció,
27. JANKOVITS László, Életrajz, költői kompozíció, műfaji utánpótlás és versengés Janus Pannonius Várad-versében, Literatura, 1993, 44-59.
28. Bitskey István, Heltai Gáspár, a fabulaíró, in B.I., Esmék, művek, hagyományok, Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó, 1996, 55-67.
29. Szöveggyűjtemény a régi magyar irodalom történetéhez: Középkor (1000- 1530), Főszerkesztő TARNAI Andor, szerkesztő MADAS Edit, Tankönyvkiadó, Budapest, 1992.
30. Szöveggyűjtemény a régi magyar irodalom történetéhez: Reneszánsz kor, főszerkesztő TARNAI Andor, szerkesztő BITSKEY István, Tankönyvkiadó, Budapest, 1990.
31. WEÖRES Sándor, *Három veréb hat szemmel: antológia a magyar költészet rejtett értékeiből és furcsaságaiból*, Bp., Helikon, 2010.
32. HARGITTAY Emil, *A régi magyarországi irodalom jellege (decem rationes)*, in *Bevezetés a régi magyarországi irodalom filológiájába*, szerk. H. E., Bp., Universitas, 2003, 75-88.
33. KLANICZAY Tibor, *A szerelem költője*, in K. T., *Reneszánsz és barokk*, Bp., Szépirodalmi, 1961, 183-295.
34. HORVÁTH Iván, *Balassi költészete történeti poétikai megközelítésben*, Bp., Akadémiai, 1982.
35. SZENTMÁRTONI SZABÓ Géza, Szentmártoni Szabó Géza, *Balassi kötetkompozíciójának rejtelmek*, ItK, 103(1999), 635-646.
36. Amedeo di FRANCESCO, *A pásztorjáték szerepe Balassi Bálint költői fejlődésében*, Bp., Akadémiai, 1979.
37. PIRNÁT Antal, *Balassi Bálint poétikája*, Bp., Balassi, 1996.
38. SZABICS Imre, *A trubadúrlíra és Balassi Bálint*, Bp., 1998.
39. KIRÁLY Erzsébet – KOVÁCS Sándor Iván, „*Adriai tengernek fönnforgó hajjai*”, Bp., Szépirodalmi, 1983.
40. KOVÁCS Sándor Iván, *A lírikus Zrínyi*, Bp., Szépirodalmi, 1985.
42. SZÖRÉNYI László, *A szerkesztett verskötet mint a szerző ifjúkori önarcképe*, in *A magyar irodalom története... i. m.*, 467-486.
43. *A magyar irodalomtörténete.* — Szerk.: Klaniczay Tibor. — Bp.: Tankönyvkiadó, 1982.
44. Bóka László. *A magyar irodalom története a XX. században.* — Bp.: Tankönyvkiadó, 1963.
45. Diószegi András, Kolta Ferenc, Pataky László. *A magyar irodalom története a XX. században.* — Bp.: Tankönyvkiadó, 1965.
46. Pomogáts Béla. *A tárgyias költészettől a mitologizmusig.* — Bp.: Akadémiai Kiadó, 1981.
47. Simon István. *A magyar irodalom.* — Bp.: Gondolat, 1979.
48. Sík Sándor. *Gárdonyi, Ady, Prohászka.* — Bp.: Pallas, 1929.
49. Szerb Antal. *A magyar irodalom története.* — Bp.: Akadémiai Kiadó, 1964.
50. *A magyar irodalom története I-VI.* — V.K. — Főszerk. Sötér István: Bp.: Akadémiai Kiadó, 1964.
51. *Irodalmi fogalmak kishoztára.* — Szerk.: Szabó B. István. — Bp.: Korona Kiadó, 1996.